

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 11Co/216/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5618202228
Dátum vydania rozhodnutia: 15. 10. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Roman Tichý
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2019:5618202228.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Romana Tichého a členov senátu JUDr. Evy Malíkovej a Mgr. Miroslava Šeptáka, v spore žalobcu: Prima banka Slovensko, a.s., so sídlom Hodžova 11, 010 11 Žilina, IČO: 31 575 951, proti žalovanému: T. C., nar. XX.XX.XXXX, bytom T. L. XXX/X, XXX XX N. Y. - T., zastúpenému J. V., bytom T. L. XXX/X, XXX XX N. Y., v spore o zaplatenie 7.160,62 € s príslušenstvom, o odvolaniach žalobcu a žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Liptovský Mikuláš č. k. 22Csp/47/2018-81 zo dňa 05.03.2019, takto

r o z h o d o l :

Rozsudok súdu prvej inštancie v časti výroku I., ktorým súd povolil žalovanému splácať celú dlžnú sumu v splátkach po 130,- € mesačne s tým, že prvá splátka je splatná do 20. dňa v mesiaci nasledujúcom po právoplatnosti rozsudku a ďalšie splátky sú splatné do 20. dňa príslušného mesiaca, pod následkom straty výhody splátok, vo výroku II., ktorým vo zvyšku žalobu zamietol a vo výroku III. o nároku na náhradu trov konania p o t v r d z u j e .

Vo zvyšku sa rozsudku súdu prvej inštancie nedotýka.

Žalovaný m á voči žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

o d ô v o d n e n i e :

1. Súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi 7.345,78 €, s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 7.160,62 € od 29.06.2018 do zaplatenia, a to v splátkach po 130,- € mesačne s tým, že prvá splátka je splatná do 20. dňa v mesiaci nasledujúcom po právoplatnosti rozsudku, ďalšie splátky sú splatné do 20. dňa príslušného mesiaca s tým, že nezaplatením čo i len jednej splátky sa stáva splatným celý dlh. Vo zvyšku súd žalobu zamietol. O nároku na náhradu trov konania rozhodol tak, že žalobca má voči žalovanému nárok na ich náhradu v rozsahu 90,14 %.

2. Rozhodnutie súdu prvej inštancie sa opiera o ustanovenia § 52 a nasl., § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka, § 7 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch.

3. Súd prvej inštancie dôvodil, že právny vzťah sporových strán sa spravuje ustanoveniami § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka, ako aj príslušnými ustanoveniami zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch. Preskúmaním obsahu zmluvy súd prvej inštancie nezistil žiadne dôvody, ktoré by mohli viesť ku konštatovaniu bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru. Zároveň poukázal na fakt, že pri poskytovaní úveru žalobca vykonal všetky úkony na zistenie bonity žalovaného tak, ako to ukladá ustanovenie § 7 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z. z. Z uvedeného dôvodu mal súd prvej inštancie za to, že nárok žalobcu na zaplatenie istiny v sume 7.160,62 €, úroku v sume 175,88 €, úrokov z omeškania v sume 3,12 €, poplatkov za poistenie vo výške 6,16 € a úrokov z omeškania z nezaplatennej istiny je dôvodným.

Ďalej dôvodil, že pokiaľ však ide o žalobný návrh v časti o zaplatenie úrokov po vyhlásení mimoriadnej splatnosti úveru, tento zamietol. Splácanie úveru v splátkach na strane veriteľa má za následok absenciu požičanej sumy istiny, ktorá sa iba postupne (v splátkach) vracia a spláca a za tento stav nedostatku a úverovania patrí veriteľovi úrok. Úrok preto predstavuje jednoducho povedané cenu peňazí v zmysle ceny obetovanej príležitosti veriteľa, ktorý tým, že nemá istinu úveru k dispozícii, nemôže s touto nakladať a produkovať zisk. Po nadobudnutí splatnosti úveru (či už celého alebo jednotlivých splátok) veriteľovi vzniká nárok na vrátenie požičanej sumy, vrátane úrokov kapitalizovaných ku dňu splatnosti úveru (alebo jeho časti). Ak teda nastal stav, kedy spotrebiteľ už nemá právny titul mať peňažné prostriedky u seba (pretože tieto sú už splatné) a tieto užívať, niet dôvodu ani na to, aby veriteľ inkasoval úroky, ktoré by mu patrili výhradne za stavu oprávnenej držby prostriedkov spotrebiteľom. V opačnom prípade by bol založený krajne nespravodlivý a ústavne nekonformný stav, kde spotrebiteľ by bol vystavený všetkým sankčným mechanizmom vynútenia povinnosti a plnenia a veriteľ by naďalej pohodlne inkasoval úroky zo sumy, ktorú by mu spotrebiteľ na výzvu nevrátil. De facto by išlo o právny stav, podľa ktorého by sa poprel účinky veriteľom vyvolanej zmeny v obsahu záväzku a veriteľ by úroky inkasoval, ako keby k tejto zmene záväzku nedošlo, zatiaľ čo spotrebiteľovi by neboli garantované nijaké práva, ktoré mu plynuli zo zmluvy pred veriteľom vyvolanou zmenou záväzku. Takýto stav súd prvej inštancie nemôže pripustiť, pretože by toleroval založenie hrubej nadvlády dodávateľa voči spotrebiteľovi, a to navyše za situácie, že veriteľ si môže nárokovať a môže sa domôcť jednorazového vrátenia peňažných prostriedkov z majetku spotrebiteľa a nemusí trpieť nijaké obmedzenia užívania svojho majetku podľa uzavretej zmluvy o spotrebiteľskom úvere (pozri napr. rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 6Co/190/2014 z 30. júna 2015, Krajského súdu v Žiline sp. zn. 11Co/151/2017, 7Co/1/2018). Súd prvej inštancie konštatoval k úrokom z omeškania uplatňovaným z úrokov, že Občiansky zákonník neupravuje majetkové sankcie pre prípad omeškania s platením príslušenstva pohľadávky [R 70/1995, R (ČR) 5/2006], a preto tu neexistoval právny základ odôvodňujúci postup požadovaný žalobcom. Žalobcovi na základe vyššie formulovaných úvah patrí nárok na zaplatenie sumy vo výške 7.345,78 € (istina 7.160,62 €, úroky 175,88 €, úroky z omeškania 3,12 €, poplatky za poistenie 6,16 €). O výške úrokov z omeškania rozhodol súd prvej inštancie v zmysle § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka v spojení s nariadením vlády č. 87/1995 Z. z., ktoré žalobcovi patria so sumy istiny odo dňa nasledujúceho po vyhlásení mimoriadnej splatnosti úveru. Súd prvej inštancie priznal žalobcovi aj nárok na vyčíslené úroky z omeškania v sume 3,12 €, keďže tieto sa zjavne týkali obdobia pred vyhlásením mimoriadnej splatnosti úveru. Tieto boli zahrnuté do celkovej priznanej sumy. Súd prvej inštancie ďalej konštatoval, že ak žalovaný požiadal, aby mu bolo umožnené dlh splácať v splátkach po 30,- € mesačne, tento nepovažoval za opodstatnený. Tiež uviedol, že bol povinný zohľadniť sociálnu situáciu žalovaného a pri určovaní výšky splátky dlžnej sumy bol povinný prihliadať nielen na jeho záujmy, ale aj na záujem žalobcu tak, aby bol dlh splatený v primeranej lehote. V prípade povolenia splácania dlhu v splátkach po 30,- € mesačne by sa úhrada dlhu neprimerane predĺžila, a preto bola zástupkyňa žalovaného na pojednávaní poučená o možnosti splácať dlh v sume 130,- € mesačne. Súd prvej inštancie mal za to, že na základe predložených dokladov sociálna a majetková situácia žalovaného (ročná zdaniteľná mzda v roku 2018 predstavovala 4.423,67 €) odôvodňuje postup súdu podľa § 232 ods. 3, 4 CSP, avšak nie takým spôsobom, ako to navrhoval žalovaný. Z uvedeného dôvodu súd rozhodol o možnosti splácať dlh v splátkach po 130,- € mesačne. Na zabezpečenie právnej pozície žalobcu súd prvej inštancie zároveň rozhodol, že nezaplatením čo i len jednej splátky sa stane splatným celý dlh, čo bude viesť žalovaného k riadnej disciplíne a k splácaniu dlhu v určených termínoch a v určenej výške. Pri rozhodovaní o nároku na náhradu trov konania postupoval súd prvej inštancie v zmysle § 262 ods. 1 a § 255 ods. 2 CSP, keď vychádzal z čiastočného úspechu žalobcu. Konštatoval, že žalobca požadoval zaplatenie celkovej sumy 7.984,47 € (všetky uplatnené nároky vrátane úrokov a úrokov z omeškania vyčíslených ku dňu vyhlásenia rozsudku) a priznaná mu bola suma 7.591,- € (výška priznaného nároku vrátane úrokov z omeškania vyčíslených ku dňu vyhlásenia rozsudku), čo predstavuje úspech žalobcu v rozsahu 95,07 %. Úspechu žalobcu zodpovedá úspech žalovaného v rozsahu 4,93 %, z čoho je zrejмый čistý úspech žalobcu v rozsahu 90,14 %.

4. V zákonnej lehote podal odvolanie proti rozsudku žalobca. Odvolanie odôvodnil tým, že rozhodnutie súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci a zároveň, že súd prvej inštancie na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam. Žalobca mal za to, že nárok na zaplatenie úroku trvá od poskytnutia peňažných prostriedkov až po ich vrátenie, teda aj po predčasnom zosplatení. Tvrdenie, že po zosplatení úveru veriteľovi už neprislúcha nárok na odplatu za poskytnuté peňažné prostriedky, nemá oporu v právnych predpisoch. Obchodný zákonník priznáva veriteľovi právo na dohodnutý úrok od poskytnutia peňažných prostriedkov, pričom stanovuje len moment vzniku tohto nároku a moment jeho zániku nestanovuje. Ak by bolo úmyslom zákonodarcu dobu nároku veriteľa na

dohodnutý úrok ohraničiť, nepochybne by tak učinil. V tejto súvislosti pripojil k odvolaniu závery viacerých rozhodnutí krajských súdov, a to najmä rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 43Co 23/2017 zo dňa 29.11.2017, rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 43Co 28/2017 zo dňa 27.02.2018, rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 43Co 7/2018 zo dňa 31.05.2018, rozsudok Krajského súdu v Nitre sp. zn. 8Co 193/2017 zo dňa 07.12.2017. Ďalej uviedol, že súdna judikatúra zdôrazňuje, že súd pripúšťajúci možnosť zaplatenia dlhu v splátkach musí presvedčivo zdôvodniť záver (vzhľadom k povahe prejednávanej veci k priznanému nároku, k osobným pomerom účastníkov a vzhľadom na plnenie si zmluvných povinností zo strany žalovaných) určí splnenie dlhu v splátkach. Poukázal na to, že súd umožnil žalovanému splácať dlh v splátka po 130,- € mesačne, pričom žalovaný v priebehu súdneho konania neprejavil žiadnu snahu svoj záväzok aspoň čiastočne plniť. Pri určení mesačnej splátky vo výške 130,- € bude žalovaný iba priznanú vyčíslenú sumu splácať viac než 4,7 roka. Žalobca má nepochybne právo, aby mu jeho pohľadávka bola zaplatená v primeranej lehote, pričom je potrebné rešpektovať zásadu spravodlivosti uvedenú v čl. 2 ods. 1 CSP, v zmysle ktorej ochrana ohrozených a porušených práv a právom chránených záujmov musí byť spravodlivá a účinná tak, aby bol naplnený princíp právnej istoty. Oprávnenie súdu priznať plnenie v splátkach je výnimočné oprávnenie a každá takáto výnimka sa považuje za osobitnú výhodu dlžníka, ktorá však nesmie neprímerane zasahovať do práv priznaných veriteľovi. Žalobca má za to, že súd pri výpočte náhrady trov konania postupoval nesprávne, keď pri určení hodnoty sporu neprihliadal iba na žalovanú istinu, pričom ak sú úroky len príslušenstvom pohľadávky, pri posudzovaní miery úspechu sa na ne neprihliada. Preto navrhol, aby odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie v napadnutom rozsahu zmenil a vyhovel žalobe v celom rozsahu, aby zaviazal žalovaného zaplatiť dlh v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

5. Proti rozsudku podal odvolanie žalovaný, ktorý nesúhlasí s rozhodnutím súdu prvej inštancie kvôli výške mesačnej splátky, ktorá činí 130,- € a ktorú mu uložil splácať prvostupňový súd. Mesačná splátka je veľmi vysoká k jeho finančným pomerom. Poukázal na svoj príjem cca 581,12 €, k čomu predložil fotokópie výplatných pások. Uviedol tiež, že berie lieky z dôvodu zhoršeného zdravotného stavu, kde mesačné náklady predstavujú cca 25,- €. Okrem toho má aj ďalšie povinnosti voči iným spoločnostiam, kde pre svoju finančnú situáciu nie je schopný splácať svoje dlhy, a preto požiadal o zníženie splátok, keďže svoje dlhy chce naďalej poctivo splácať. Preto navrhol, aby odvolací súd upravil výšku mesačných splátok na 65,- €.

6. Žalovaný sa vyjadril k odvolaniu žalobcu tak, že nie je schopný splácať svoj dlh v celovej výške 7.160,62 € s príslušenstvom v mesačných splátkach po 130,- € z dôvodu zlej finančnej situácie, kedy jeho príjem nepostačuje na pokrytie všetkých výdavkov nevyhnutných na každodennú potrebu a na prežitie.

7. Žalobca sa vyjadril k odvolaniu žalovaného tak, že žiada odvolací súd, aby rozhodnutie súdu prvej inštancie v napadnutom rozsahu zmenil a vyhovel žalobe v celom rozsahu a aby žalovaného zaviazal zaplatiť dlh v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Na svojich tvrdeniach ohľadom možnosti priznania plnenia v splátkach zotrváva. Priznaním splátok vo výške 65,- € by súd priznal žalovanému možnosť splácať úver v nižšej výške, než v akej mal hradiť úver v zmysle zmluvy (podľa zmluvy vo výške 125,81 €). Súd by tak poprel nielen účinky predčasného zosplatenia úveru, ale aj účel celého súdneho konania.

8. V replike k vyjadreniu žalovaného sa žalobca vyjadril tak, že oprávnenie súdu priznať plnenie v splátkach je výnimočné oprávnenie a každá výnimka sa považuje za osobitnú výhodu dlžníka, ktorá nesmie neprímerane zasahovať do práv priznaných veriteľovi.

9. V replike k vyjadreniu žalobcu sa žalovaný vyjadril tak, že žiada zníženie mesačnej splátky zo sumy 130,- € na sumu 65,- €, a to z finančných a zdravotných dôvodov.

10. V duplike sa žalobca vyjadril tak, že zotrváva na plnení pohľadávky bez splátok.

11. Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací (§ 34 CSP), preskúmal rozsudok súdu prvej inštancie v rozsahu a z dôvodov vymedzených v odvolaní (§ 379, § 380 CSP) a bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 CSP a contrario) rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil podľa § 387 ods. 1, 2 CSP v časti výroku I., ktorým povoľuje žalovanému splácať celú dlžnú sumu v splátkach po 130,- € mesačne s tým, že prvá splátka je splatná do 20. dňa v mesiaci nasledujúcom po právoplatnosti rozsudku a ďalšie splátky sú splatné do 20. dňa príslušného mesiaca, vo výroku II., ktorým vo zvyšku žalobu zamietol, ako aj vo

výroku III. o nároku na náhradu trov konania. Vo zvyšku sa rozsudku súdu prvej inštancie nedotkol, keďže nebol napadnutý odvolaním (časť výroku I. a výrok II.).

12. Žalobca v odvolaní namieťa odvolací dôvod v zmysle ust. § 365 ods. 1 písm. h) CSP a síce, že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, a to v otázke priznania úrokov pri predčasnom zosplatnení úveru, priznania úrokov z omeškania z kapitalizovaných úrokov, v otázke povolenia splácania dlhu žalovaného v splátkach a v otázke nároku na náhradu trov konania z hľadiska určenia miery úspechu a neúspechu a potreby vychádzania iba z uplatnenej istiny.

13. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením je omyl súdu pri aplikácii práva na správne zistený skutkový stav. O omyl v aplikácii práva ide vtedy, ak súd použil iný právny predpis, než ktorý mal použiť, alebo ak použil síce správny právny predpis, ale nesprávne ho interpretoval na daný prípad.

14. Odvolací súd dospel k záveru, že uvedený odvolací dôvod nie je naplnený.

15. V súdnej veci ide o spotrebiteľskú zmluvu v zmysle zákona č. 129/2010 Z. z. (§ 2 písm. d/). Východiskom spotrebiteľskej ochrany je názor, podľa ktorého sa spotrebiteľ ocitá vo faktickom nerovnom postavení s profesionálnym dodávateľom, a to s ohľadom na okolnosti, za ktorých dochádza ku kontraktácii, vzhľadom na väčšiu profesionálnu skúsenosť predávajúceho, lepšiu znalosť práva a lepšiu dostupnosť právnych služieb a konečne možnosť stanovovať zmluvné podmienky jednostranne cestou formulárových zmlúv. Pre takéto vzťahy je charakteristické, že podnet k zmluvnému rokovaniu prichádza spravidla od dodávateľa, pričom spotrebiteľ nie je na zmluvné dojednanie pripravený, pri kontraktácii je využívaný moment prekvapenia a neskúsenosť spotrebiteľa. Spoločným znakom právnej úpravy spotrebiteľských zmlúv je snaha cestou práva vyrovnať túto faktickú nerovnosť, a to formou obmedzenia autonómie vôle. Autonómia vôle, ktorá je elementárnou podmienkou fungovania materiálneho právneho štátu, nie je úplne absolútna, ale je limitovaná v rámci spotrebiteľských vzťahov princípom ochrany tej osoby, ktorá uzatvárala právny úkon s dôverou v určitý, druhou stranou jej prezentovaný, skutkový stav.

16. Pokiaľ ide o žalobcom uplatnený nárok na úroky z úveru po splatnosti úveru, resp. po jeho predčasnom zosplatnení, odvolací súd uvádza, že predčasné zosplatnenie úveru ako jednostranný sankčný právny inštitút, ktorý umožňuje veriteľovi zmenou záväzku požadovať jednorazové a okamžité vrátenie celej požičanej sumy, predstavuje rozdiel oproti splácaniu úveru v splátkach. Splácanie úveru v splátkach na strane veriteľa vyvoláva stav absencie požičanej sumy istiny, ktorá sa iba postupne (v splátkach) vracia a spláca, a za tento stav nedostatku a úverovania patrí veriteľovi úrok. Úrok preto predstavuje jednoducho povedané cenu peňazí v zmysle ceny obetovanej príležitosti veriteľa, ktorým tým, že nemá istinu úveru k dispozícii, nemôže s touto nakladať a produkovať zisk. Absentujúci zisk pokrýva veriteľovi práve úrok splácaný v rámci splátky úveru v režime dojednaného záväzku. Tento stav tzv. výhody splátok je obvyklý a od nepamäti justifikuje nárok dodávateľa na úroky ako cenu dočasne obetovaných peňazí, ktorých dispozície sa veriteľ zbavuje v záujme získania budúcich úžitkov v podobe kapitalizovanej odplaty získanej za celé obdobie postupného splácania úveru, a teda výhody splátok.

17. Iný stav je však príznačný pre predčasné a mimoriadne zosplatnenie úveru, kde veriteľovi vzniká nárok na jednorazové vrátenie požičanej istiny úveru, vrátane úrokov kapitalizovaných ku dňu zosplatnenia úveru. V tomto prípade svojím právnym úkonom veriteľ navodzuje stav, v ktorom má právo získať okamžite späť celú sumu požičaných peňažných prostriedkov, v dôsledku čoho na jeho strane odpadá obmedzenie jeho práva na dispozíciu s istinou úveru a tým obmedzenie obchodovania s peniazmi, ktoré už dlžník nemá právo vrátiť v režime výhody splátok. Práve v tomto rozdieli spočíva ekonomická podstata straty nároku veriteľa na úroky za požičanie peňažných prostriedkov spotrebiteľa. Logicky tak nastupuje stav, v ktorom by mal mať veriteľ záujem a vyvinúť úsilie smerujúce k skorému vráteniu peňažných prostriedkov a právny poriadok mu po mimoriadnom zosplatnení úveru poskytuje viaceré právne prostriedky vymožená jednorazovo zosplatnenej pohľadávky úveru. Ak teda nastal stav, kedy spotrebiteľ už nemá právny titul mať peňažné prostriedky u seba a tieto užívať, niet dôvodu ani na to, aby veriteľ inkasoval úroky, ktoré by mu patrili výhradne za stavu oprávnenej držby prostriedkov spotrebiteľom. V opačnom prípade by bol založený krajne nespravodlivý a ústavne nekonformný stav, kde spotrebiteľ by bol vystavený všetkým sankčným mechanizmom vynútenia povinnosti a plnenia,

a veriteľ by naďalej inkasoval úroky zo sumy, ktoré by mu spotrebiteľ na výzvu nevrátil. De facto by išlo o právny stav, podľa ktorého by sa popreli účinky veriteľom vyvolanej zmeny obsahu záväzku a veriteľ by úroky inkasoval, ako keby k zmene záväzku nedošlo, zatiaľ čo však spotrebiteľovi by neboli garantované nijaké práva, ktoré mu plynuli zo zmluvy pred veriteľom vyvolanou zmenou záväzku. Takýto stav v žiadnom prípade nemožno pripustiť, lebo by toleroval založenie hrubej nadvlády dodávateľa voči spotrebiteľovi, a to navyše za stavu, že veriteľ si môže nárokovať a môže sa domôcť jednorazového vrátenia peňažných prostriedkov z majetku spotrebiteľa, nemusí trpieť nijaké obmedzenia užívania svojho majetku podľa uzatvorenej zmluvy o spotrebiteľskom úvere. Navodil by sa tiež stav, v ktorom veriteľ by nebol nútený vymáhať svoju pohľadávku a odplatné úroky by mu nahrádzali stav jeho potencionálnej nečinnosti, resp. stav nespôsobilosti spotrebiteľa vrátiť požičanú istinu jednorazovo. Takéto konanie veriteľa nemôže užívať právnu ochranu, nakoľko s protiprávnym stavom sa prirodzene spájajú výhradne sankcie, keďže spotrebiteľ je v omeškani s vrátením uvedenej sumy spočívajúcej v úhrade príslušných úrokov z omeškania, a pokiaľ existuje zmluvná úprava, ktorá s protiprávnym stavom stotožňuje aj odplatné nároky patriace len v právne súladnom stave, je táto právna úprava na škodu spotrebiteľa neprijateľne odchylná od zákona. Povedané inak, v protiprávnom stave patria zmluvným stranám len sankcie a na tento účel je kogentným určujúcim pravidlom § 517 ods. 2 OZ v spojení s § 3 Nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z. z. Iným právnym posúdením ohľadne priznania úrokov z úveru po zosplatnení istiny by sa odvolací súd dostal do rozporu s konštantnou judikatúrou (viď uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Obo 143/98, rozsudok Krajského súdu v Žiline zo dňa 19.11.2013, sp. zn. 5Co/165/2013, rozsudok Krajského súdu v Prešove zo dňa 30.05.2012, sp. zn. 1Co/30/2012, rozsudok Krajského súdu v Žiline zo dňa 25.02.2014, sp. zn. 5Co/567/2013, rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 6Co/190/2014 zo dňa 30. júna 2015).

18. Pokiaľ žalobca v odvolaní poukazoval na rozhodnutie Krajského súdu v Žiline sp. zn. 11Co/12/2017 zo dňa 31.01.2017, išlo o ojedinelé rozhodnutie tohto senátu, ktorý následne svoju rozhodovaciu činnosť zosúladiť (viď rozhodnutie sp. zn. 11Co/151/2017, sp. zn. 11Co/181/2017, sp. zn. 11Co/136/2017 a iné) s ustálenou súdnou praxou ostatných senátov Krajského súdu v Žiline a súdov Slovenskej republiky.

19. Neobstojí ani odvolacia námietka žalobcu, že mu súd prvej inštancie nesprávne nepriznal úrok z omeškania z dohodnutých úrokov za poskytnutý úver. Úroky, úroky z omeškania a poplatok z omeškania sú podľa § 121 ods. 3 Občianskeho zákonníka príslušenstvom pohľadávky, ktorou sa v zmysle tohto ustanovenia a v nadväznosti na definíciu záväzkového vzťahu v § 488 Občianskeho zákonníka rozumie peňažné plnenie (istina), na ktorú má veriteľ právo podľa hlavného záväzkového vzťahu, ku ktorého zmene dochádza priamo zo zákona, práve až omeškani dlžníka. Úrokový záväzkový vzťah je vzťahom akcesorickým, ktorého vznik je podmienený platným záväzkovým vzťahom hlavným. Splnením hlavného záväzku (alebo iným zo spôsobov jeho zániku) zaniká aj akcesorický záväzok úrokový; pretrváva len povinnosť zaplatiť už dospelé úroky. Tým, že včas nesplatí úroky z istiny, sa dlžník dostáva do omeškania s plnením príslušenstva, nie do omeškania s plnením vlastného dlhu (istiny). Právo požadovať od dlžníka príslušenstvo z príslušenstva potom veriteľ nemá preto, že ani Občiansky zákonník mu túto možnosť nepriznáva. Občiansky zákonník nezakotvuje majetkové sankcie pre prípad omeškania s platením príslušenstva pohľadávky. Názor, že možno priznať úrok z omeškania z príslušenstva pohľadávky odôvodnený len úpravou obsiahnutou v ust. § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka, by totiž bez väzby na ust. § 121 ods. 3 Občianskeho zákonníka viedol k neakceptovateľnému záveru, že takto priznané príslušenstvo z istiny už nie je príslušenstvom pohľadávky, ale novovzniknutou samostatnou pohľadávkou. Úprava obsiahnutá v § 517 ods. 2 ako úprava všeobecná vo vzťahu ku všetkým občianskoprávnym záväzkom, definuje príslušenstvo, ktoré možno pri omeškani s plnením peňažného dlhu - hlavného peňažného záväzku žiadať vedľa istiny, v prípadoch, kedy zákon o kvalite príslušenstva mlčí (ak neustanovuje zákon, že dlžník je povinný platiť poplatok z omeškania, má veriteľ právo požadovať úrok z omeškania). Obdobný záver vyplýva aj z rozhodnutia Najvyššieho súdu SR R 70/1995, podľa ktorého oneskoreným zaplatením zmluvných úrokov nevzniká právo na úroky z omeškania.

20. Vo vzťahu k odvolaniu žalobcu a žalovaného, čo do povolenia žalovanému splácať dlh v splátkach (časť výroku I.), odvolací súd dospel k záveru, že okolnostiam prejednávanej veci zodpovedá povolenie žalovanému plniť dlžnú sumu v splátkach po 130,- € mesačne, a preto rozsudok súdu prvej inštancie aj v napadnutej časti potvrdil.

21. Ak súd uložil v rozsudku povinnosť plniť, rozsudok je vykonateľný márnym uplynutím lehoty na plnenie, pokiaľ nie je ustanovené inak. Lehota na plnenie je tri dni, pričom plynie od právoplatnosti rozsudku. Lehota na plnenie (tzv. paričná lehota) môže byť tiež rozhodnutím súdu predĺžená, ak to odôvodňujú konkrétne okolnosti prípadu, spravidla v prípadoch, keď je splnenie uloženej povinnosti v lehote troch dní objektívne nemožné. Súd môže (napr. s poukazom na zlú finančnú situáciu strany sporu) tiež uložiť povinnosť plniť opakujúce sa v budúcnosti splatné dávky a splátky. Súd musí určiť výšku každej dávky alebo splátky a určiť konkrétny deň každého mesiaca, ktorým je tá konkrétna dávka alebo splátka splatná - vykonateľná. Môže tiež určiť, že omeškaním s plnením čo i len jednej dávky alebo splátky sa stáva splatným celé plnenie.

22. Zo skutkového stavu zisteného súdom prvej inštancie aj podľa názoru odvolacieho súdu vyplýva, že okolnosti prejednávanej veci odôvodňujú povolenie splácania uloženého peňažného plnenia žalovanému v mesačných splátkach. Súd prvej inštancie pri povolení splátok vychádzal zo zistenia a dôsledného posúdenia majetkových pomerov strán sporu, z posúdenia platobnej schopnosti žalovaného, zohľadnil aj výšku priznaného peňažného plnenia, snahu žalovaného o splnenie dlhu a ekonomický dopad povolenia splátok na úspešnú stranu sporu. Žalovaný svoje tvrdenie o nepriaznivej ekonomickej situácii dostatočne podložil dôkazmi preukazujúcimi, že sa nachádza v nepriaznivej finančnej situácii, ktorá mu neumožňuje splniť celý dlh jednorazovo.

23. S poukazom na tvrdené pomery žalovaného a výšku dlhu je povolenie splátok dôvodné a zároveň vo vzťahu k výške splátky aj primerané, žalobca vo svojich majetkových pomeroch nebude dotknutý, jeho pohľadávka bude postupne čiastočne uspokojovaná. V prípade nezaplatenia čo i len jednej splátky žalovaný stráca výhodu splátok a vznikne mu povinnosť uhradiť dlh jednorazovo.

24. Súd dodáva, že na jednej strane chápe argumenty žalobcu, ktorý sleduje legitímny cieľ - dosiahnuť efektívnu návratnosť úveru, ktorý poskytol žalovanému. Od súdneho konania legitímne očakáva, že mu zabezpečí vymoženie jeho legitímnej pohľadávky v primeranej lehote.

25. Na druhej strane sú tu nepriaznivé ekonomické dôvody na strane žalovaného, ktorý v konaní požíva ochranu slabšej strany (spotrebiteľský spor).

26. Úlohou súdu je nájsť rovnováhu medzi ochranou práv veriteľa a zároveň situáciou dlžníka tak, aby bola zabezpečená návratnosť veriteľovej (žalobcovej) preukázanej pohľadávky a na druhej strane, aby na strane dlžníka (žalovaného) bola vytvorená reálna možnosť dlh zaplatiť bez vystavenia žalovaného sociálnej núdzy. V zmysle čl. 2 ods. 1 CSP, ochrana ohrozených alebo porušených práv a právom chránených záujmov musí byť spravodlivá a účinná tak, aby bol naplnený princíp právnej istoty.

27. Odvolací súd ako vecne správny potvrdil (§ 387 ods. 1 CSP) aj od rozhodnutia vo veci samej závislý výrok o trovách prvoinštančného konania, ktorý plne zodpovedá procesnému úspechu strán v konaní a zákonným ustanoveniam v ňom uvedeným. Pokiaľ žalobca namietal, že súd v rámci rozhodovania o nároku na náhradu trov konania, pri určení miery úspechu a neúspechu, nemal vychádzať z príslušenstva (úrokov z omeškania), ale z iba z uplatnenej istiny, odvolací súd sa s uvedenou argumentáciou žalobcu nestotožňuje a poukazuje na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 MCdo/1/2004 zo dňa 27.04.2004, v ktorom Najvyšší súd Slovenskej republiky konštatoval, že žalovanú pohľadávku a jej príslušenstvo nemožno považovať za dva samostatné nároky, preto každý úspech navrhovateľa ohľadne príslušenstva žalovanej sumy nemôže byť bez ďalšieho prehliadaný. Odôvodnenosť takýchto prípadov treba posudzovať nielen z pohľadu toho, čo je v predmete konania hlavné a čo sprevádzajúce, ale tiež pomerom priznanej žalovanej pohľadávky a príslušenstva v čase rozhodovania. Z uvedeného vyplýva, že okresný súd postupoval správne, keď pre účely procesného rozhodovania o trovách konania zistil predbežnú výšku príslušenstva k času svojho rozhodovania a túto zohľadnil pri posúdení „úspechu“ žalobcu a žalovaného v spore. Pri úspechu (neúspechu) v spore je nevyhnutné vziať do úvahy celý predmet konania, t.j. čo bolo návrhom uplatnené k tomu, čo bolo rozhodované vo veci. Len tak je možné posúdiť úspešnosť (neúspešnosť) sporových strán, za vzatia do úvahy aj príslušenstva, a to úroku z omeškania, ktorý v tomto prípade nebol v zmysle vyššie uvedeného výpočtu zanedbateľný.

28. Podľa názoru odvolacieho súdu, vyčíslenie výšky príslušenstva ku dňu právoplatného rozhodnutia krajského súdu bolo potrebné za účelom presného zistenia miery úspechu a neúspechu oboch

účastníkov v konaní a následného spravodlivého procesného rozhodnutia o trovách konania (obdobne uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 1Obo/40/2014 zo dňa 08.03.2017).

29. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol krajský súd podľa § 255 ods. 1 CSP a § 396 ods. 1 CSP tak, že priznal žalovanému ako úspešnej procesnej strane nárok na ich náhradu v rozsahu 100 % proti žalobcovi, ktorý v odvolacom konaní úspech nemal. O výške náhrady trov tohto štádia konania rozhodne po právoplatnosti tohto rozhodnutia súdny úradník súdu prvej inštancie (§ 262 ods. 2 CSP).

26. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Žiline pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. (§ 419 CSP)

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n). (§ 421 ods. 1 a 2 CSP)

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie. (§ 422 ods. 1 a 2 CSP)

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné. (§ 423 CSP)

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde. (§ 427 ods. 1 a 2 CSP)

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania ustanovených v § 127 ods. 1 CSP (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpísania) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa

rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh). (§ 428 CSP)

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa. (§ 429 CSP)

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania. (§ 430 CSP)